

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK *

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za pol leta K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K.
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Jugoslovanska vprašanja na mirovnem posvetu.

LDU St. Germain, 3. avgusta. (ČTU) Saint Bryce piše v »Journalu«: Vrhovni svet je mogel včeraj zabeležiti dejstvo, ki skoro nima para, namreč da je neka država sledila povelju konference: Jugoslovani so izpraznili Celovec. Ko je došlo poročilo o izpraznjenju, je vrhovni svet izrazil svoje zadovoljstvo s tem, da je takoj začel raz-

pravljati o vprašanih, ki so jih postavili Jugoslovani. Gre pred vsem za to, da se končajo pustošenja Madžarov v onih pokrajinah, ki jih morajo Madžari odstopiti svojim sosedom. Obenem je vrhovni svet proučeval nekatere podrobnosti mejnih vprašanj na štajerskem, Hrvaškem in Ogrskem ter v Baranji.

Italiji se odvzame vojaško poveljstvo na Reki.

LDU Berlin, 3. avgusta. (ČTU). »Lotharzeitung« poroča iz Lugana po »Popolo Romano«: Medzavezniška vojaška preiskovalna komisija je končala svoje delo, ki se nanaša na krvave dogodke na Reki. Po Wilsonovih pariških organih (Chicago Tribune New York Herald) je komisija

sprejela tale predlog: Število italijanskega vojaštva se zniža na nezadostno mero. Italiji se odvzame vojaško poveljstvo na Reki. Italijanski narodni svet na Reki se odstrani. — Po Nittijevem naročilu italijanski listi o tem poročilu ne prinašajo nobene kritike.

Rumunske čete pred Budimpešto.

LDU Budimpešta, 3. avgusta. (DKU) Rumunske čete so dospеле do mesta Budimpešte. Vojni minister Haubrich in župan Harrer sta jim šla naproti in sta se začela pogajati s poveljnikom generalom Rurescom. General je izjavil, da ima povelje nadaljevati pohod do meje mesta, nima pa pooblastila zasesti mesta. V zadeve vzdrževanja miru se ne bo vtikal, ker je to stvar ogrske vlade. Glede nastanitve do mesta dospelih rumunskih čet so se domenili, da jim da vlada na razpolago dve konjeniški vojašnici ob robu mesta, in sicer ne na podlagi zasedbe, temveč na temelju gostoljubnosti.

LDU Budimpešta, 3. avgusta. (Dun.-

KU. - OKU.) Ker so dospеле rumunske čete do glavnega mesta, je izdal vojni minister Haubrich včeraj sledeče povelje: Rumunske čete so dospеле do meje glavnega mesta in so se tam ustavile. Poveljnik rumunskih čet izjavlja, da ne namerava zasesti mesta. Pozivljem torej prebivalce glavnega mesta, naj rumunske vojake, ki se nahajajo tukaj na podlagi pravice gostoljubnosti, ne spremejo kot sovražnike in naj se njim nasproti obnašajo po predpisih mednarodnega prava. Tudi sedanji položaj, v katerem se nahaja dežela, zahteva korektno postopanje. Kdor se temu povelju protivi, se strogo kaznuje.

Madžarska želi miru.

LDU Budimpešta, 2. avgusta. (DKU) DKU poroča: Minister za zunanje stvari Agoston je podal z zastopnikom inozemskih vlad nastopne izjave: Naš zunanji politični položaj se zrcali v koraku, s katerim smo izjavili, da na vsak način želimo miru. Od sistema svetov smo se obrnili do socialne demokracije. Napram ententi smo se zavezali, da izdelamo nov načrt ustave in da skličemo ustavodajno narodno

skupščino. Za politične preganjance nameravamo proglasiti amnestijo. Nova vlada hoče izvesti socializacijo, čije obsega pa ne bo določil kabinet, marveč ustavodajna skupščina. Naši odnosi do Avstrije so se znatno izboljšali, dasi jim tudi v preteklosti ni določevala smer antipatija. Ako so posamezne okoliščine motile to dobro razmerje, ni bila temu kriva ne Avstrija in tudi ne Ogrska.

Boji med Italijani in Arnavti.

LDU Skader, 3. avgusta. Med Italijani in Arnavti so se vršili boji v Albaniji proti Vastasu. Skaderske strojnice so obsipava-

zgodilo slučajno. Borba Italijanov in Arnavtov je trajala 45 minut. Italijanski agitatorji so razvili živahno agitacijo ter iščejo podpise za arnavtsko državo pod Italijo. Arnavtski Hrvatje se tej italijanski agitaciji odločno protivijo. Velika napetost vlada med Italijani v Draču, Kroji in Turanu. Neki Arnavt, ki je bil v službi Italijanov v Albaniji, je ubil enega italijanskega častnika in štiri vojake.

Tabor na Koroškem.

Dne 15. avgusta se vrši v Sinčevasi manifestacijski tabor, kjer bo slovenski Korotan ob navzočnosti bratov iz štajerske in Kranjske veličastno proglasil svojo neupogljivo voljo po združitvi z Jugoslavijo. Narodni svet za Koroško pozivlja zato vse, ki čutijo narodno, da pridejo ta dan v Sinčevas. Vsa društva naj se pripravljajo, da svečano nastopijo na taboru, kakoršnega še ni bilo na Koroškem, astave te lovadnih in drugih društev naj ponosno vihrajo in družijo rodne brate. Slovenska pesem naj mogočno doni po naših tleh, ki so prepojena z žulji in krvjo naših najboljših mož. Vse pa naj takrat prešinja vseobjemajoča ljubezen posebno do naših koroških bratov, ki jim je bila dozdej usoda najbolj nemila. Na svidenje torej dne 15. avgusta v Sinčevasi. Narodni svet za Koroško.

Ministrska kriza.

LDU Belgrad, 2. avgusta. Presbiro javlja: Njegovo kraljevsko Visočanstvo prestolonaslednik Aleksander je izvolil sprejeti ostavko, ki mu jo je včeraj predložil g. ministrski predsednik, katerega je poveril, da vodi nadalje vladne posle do sestave nove vlade.

LDU Belgrad, 2. avgusta. O ministrski krizi piše današnja »Pravda« med drugim: Pričakovati je, da dobi Srbija večjo odškodnino. Radikalci to vedo. Tudi bi sedaj hoteli, da bi bila vsaj v delu bivše kraljevine Srbije njihova oblast čimvečja in čimmanj omejena. Tako bi oni še pred volitvami za konstituantno brez večje kontrole izvršili delitev te odškodnine. S tem bi po stari metodi korumpirali tudi nove svoje volitve in na ta način skušali sebi zavarovati večino. Odškodnina je edini pravi vzrok krize, ki so jo izzvali radikalci.

LDU Belgrad, 3. avgusta. Današnja »Pravda« piše o ministrski krizi med drugim: Včeraj dopoldne je pozval g. Protić g. Davidovića in ga obvestil, da je predal demesijo vlade. Zahteval je, da se seje mini-

strskega sveta nadaljujejo, ker je mnogo
nujnih neodložljivih stvari na dnevnem re-
du. Minister Davidović je o tem obvestil
svoje tovariše. Ministrska seja je trajala
od 11. do 13. ure. Kabinet je imel redne
seje ter opravljal tekoče posle, dokler se
ne sestavi nova vlada. — Predsednik na-
rodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič
je pričel konsultirati vse parlamentarne
skupine, da izve njihovo mišljenje. Kadar
bo dobil od vseh skupin odgovor, bo re-
gentu podal poročilo. G. Pavlovič bo te-
kom današnjega in jutrajšnjega dne imel
sestanke z raznimi strankami. Sklenilo se
je, da tudi parlament nadaljuje s svojimi
sejami. — Napetost med demokrati in ra-
dikali je na vrhuncu. Konstatira se, da je
g. Protić v besedilu ostavke poteptal tudi
to, kar je osebno podpisal: odredbe o
agrarni reformi.

Dementi.

LDU Belgrad, 2. avgusta. Presbiri
javlja: Zagrebška »Riječ Srba, Hrvata in
Slovenaca« ter ljubljanski »Slovenski Na-
rod«, a po njima so tudi nekateri belgraj-
ski listi prinesli vest o poostitvi odnoša-
jev med g. Pasičem in g. Trumbićem, ker
so, kakor se govori, nastale med njima ve-
like difference v nazorih odnosno zunanji
politiki. Kakor smo poučeni iz merodajne-
ga vira, so te vesti netočne.

Mirovni posvet.

LDU Lyon, 3. avgusta. (Brezžično.) V
vrhovnem svetu zaveznikov, ki se je se-
stal včeraj, je sporočila medzavezniška
vojaška komisija, da so jugoslovanske če-
te glasom odločitve mirovne konference
evakuirale celovški okraj. Mirovna kon-
ferenca je tudi sprejela gotove odredbe
glede mej med Jugoslavijo in Ogrsko. Av-
strijska delegacija pripravlja svoj odgovor
na načrt mirovne pogodbe, Avstrijski od-
govor bo bržkone mogel biti izročen v po-
nedeljek.

Stroge odredbe v Budimpešti.

LDU Budimpešta, 2. avgusta. (DunKU)
Vojni minister Haubrich je izdal danes tri
povelja. Prvo prepoveduje vsako zbiranje
in demonstracijske sprevede. Po cestah ne
smejo več kot tri osebe iti skupaj ali se
zbirati. Drugo povelje odreja, da se mo-
rajo do nedelje opoldne odstraniti vsi le-
paki brez razlike. Izvzeti so lepaki, ki jih
je dal nabiti po 1. avgustu vojni minister.
Do preklica se smejo nabijati le oni pro-
glasi, ki jih podpiše ali sopodpiše vojni mi-
nister. Po tretjem povelju se morajo takoj
odstraniti vse zastave brez razlike barv.
Do nadaljnjše odredbe je prepovedano vsako
izvešanje zastav.

Prevrat na Mažarskem in sovjetska Rusija.

LDU Nauen, 3. avgusta. (Brezžično.)
Padec ogrske republike svetov je v Nem-
čiji zbudil pri večinskih socialistih in me-
ščanskih strankah čustva zadovoljstva,
ker bo gotovo vplival na streznjenje pri-
stašev neodvisnih ter otežkočil agitacijo
za sestavo svetov v Nemčiji. Pričakujejo,
da bo tudi vplival na sovjetsko Rusijo,
ki je mnogo žrtvovala za vlado Bele Ku-

na, kar pomenja sedaj samo brezplodno
zapravljanje ruskih državnih sredstev. —
»Vorwärts« označuje sovjetsko Rusijo se-
daj kot popolnoma osamljeno, kajti bol-
ševiške struje v Bolgariji so brezpo-
membne z ozirom na upanje o razširjenju
takozvane svetovne revolucije. Iz Stock-
holma poroča »Vossische Zeitung« o po-
svetovanjih v Moskvi, ki imajo namen, do-
vesti do sporazuma najprej ruski bolšev-
izem z nebolševiško Rusijo, pozneje pa
Rusijo z ostalim svetom. Prvi cilj naj bi
bila koalicijska vlada, sestavljena iz bol-
ševiških socialnih revolucionarjev in orto-
doksnihih socialnih demokratov. Ljeningrad
bi bil pripravljen s svojim odstopom omogo-
čiti prehod bolševizma v demokratičen
socializem, ako ostane Čičerin vodja zu-
nanje politike in Trocki organizator
vojske.

Upor italijanskih vojakov v Albaniji.

LDU Skader, 3. avgusta. Iz Elbasans
v Albaniji poročajo, da se je v Aroji uprl
kapitan laške vojske s 300 vojakov tamošnji
italijanski posadki ter da vodi četaško
borbo z Italijani. Pridružili so se mu tudi
laški vojaški uporniki iz Tirane in okolice.
Vse te laške čete se zbirajo okrog Elba-
sans in so zaprle vse dohode.

Amerika ne bo zahtevala vojne odškodnine.

LDU St. Germain, 2. avgusta. (DunKU)
Kakor poroča »Chicago Tribune«, so iz-
vedeli člani senatne komisije za zunanje
posle, da ima Amerika po mirovni po-
godbi pravico zahtevati od Nemčije od-
škodnino, da pa je Wilson odklonil uve-
ljaviti te zahteve.

Ceško-poljska pogajanja.

LDU Moravska Ostrova, 2. avgusta.
(ČTU). »Nova Reforma« piše o češko-
poljskih pogajanjih, da zastopa poljska de-
legacija enotno stališče, dočim se pri če-
ških delegatih opazujeta dve smeri. Pra-
ški zastopniki so bolj za sporazum in kom-
promis, medtem ko se hočejo delegati iz
Moravske Ostrove poslužiti radikalnih na-
vodil, na katere se smatrajo vezane. Vse
kaže, da ob njihovi opoziciji ne bodo pro-
drli poljski predlogi, list izjavlja, da je iz-
vedel iz poučenega vira, da bi prekinjenje
krakovskih pogajanj pomenilo konec če-
ško-poljskih konferenc sploh in da bosta
sedaj prevzeli pogajanja obe vladi.

Clemenceau Poincarejev naslednik.

DDU Haag, 1. avgusta. (ČTU) »Hol-
landsch Nieuws Bureau« poroča iz Pariza:
Tukajšnji diplomatični krogi so mnenja, da
bo kmalu potem, ko poteče (17. februarja
1920) Poincarejeva poslovna doba, izvoljen
za predsednika republike Clemenceau.
Clemenceau je v celí deželi zelo priljubljen
in njegova izvolitev se more smatrati za
dejstvo.

Staba žetev v Ameriki.

LDU St. Germain, 3. avgusta. (ČTU)
Iz Washingtona prihaja poročilo: Vsled
vročine v Zedinjenih državah bo žetev ta-

ko slaba, da se bo neizogibno moral znižati
izvoz v Evropo. Žito, koruza in bombaž
so hudo trpeli. Cene koruze so dosegle do
cela nepričakovano višino.

Dunajska cestna železnica, pli- narna in elektrarna na prodaj.

LDU Dunaj, 2. avgusta. (ČTU) »Deu-
tsches Volksblatt« poroča: Kakor dozna-
vamo od zanesljive strani, se pogaja socia-
listična občinska večina z nekim inozem-
skim konzorcijem o prodaji mestne po-
cestne železnice, plinarne in elektrarne.
Pogajanja sicer še niso končana, toda ve-
čina občinskega sveta jih nadaljuje z veli-
ko energijo, ker zastopa mnenje, da pri
vedno naraščajočih stroških tega obrata
trajno ne bi mogla vzdržati v lastni režiji.

Iz pokrajine.

k Umrla je 3. t. m. učiteljica gđc. He-
lena Sodja, stara 24 let. Pokojnica je služ-
bovala na Jesenicah, po dolgotrajni bo-
lezni je umrla pri svojih starših v Za-
breznici pri Žirovnici na Gorenjskem. Po-
greb bo v torek ob pol 10. Velespoštovani
rodbini iskreno sožalje!

k Regulacija uradniških plač. Iz Bel-
grada poročajo: Finančni odsek je sklenil,
da se vsem ministrom od 1. julija plača
mesečno po 700 dinarjev za reprezentacij-
ske stroške.

k Nova ulična imena v Mariboru. Ma-
riborski mestni svet je sklenil v svoji seji
2. t. m., da se prekrsti Bismarkstrasse in
Am Stadtparke v Maistrovo ulico, nadvoj-
voda Evgena ulica in Volksgartenstrasse v
Koroščevo ulico; Stolni v Slomškov trg,
Tegetthofstrasse v Aleksandrovo cesto in
Burggasse v Slovensko ulico.

k Razpis glavne tobačne trafike v Ma-
riboru. Razpisana je glavna tobačna tra-
fika v Mariboru, Marijina ulica 10. Toza-
devne ponudbe se morajo vložiti do 20. av-
gusta. Natančnejši popisi in podatki so na
razpolago na mariborskem okrajnem finan-
čnem ravnateljstvu ali pri vodstvu pregled-
nega okraja finančne straže v Mariboru.

k Gremij trgovcev za radovljški po-
litični okraj. V Radovljici se bo v nedeljo,
dne 10. avgusta ob pol 3. uri popoldne vr-
šil v salonu Kunstlejeve restavracije usta-
novni občni zbor »Gremija trgovcev za ra-
dovljški politični okraj.«

k Volkuljo je ustrelil dne 31. julija t. l.
gosp. Anton Rudež, graščak v Ribnici. V
svojem lovišču v Veliki Gori je čakal sr-
njaka, ko se mu pokaže na kakih 200 ko-
rakov stara volkulja. Z dobro merjenim
strelom jo pogodi baš v srce, da obleži na
mestu. Mladiči so sicer v bližini cvlili, niso
se pa pokazali iz goščave. Volkovi so se
po ribniški Veliki gori precej razpaski
vkljub temu, da so jim lovci neumorno za-
petami.

k Šmarje. Otroka, katerega so, kakor
smo poročali, nedavno ukradli cigani, so
našli mrtvega v gozdu pol ure od Šmarja.
Truplo je bilo že nagnito.

k Pomankanje stanovanj v Zagrebu.
V zagrebških »Novostih« ponuja nekdo med
inserati mesečno sobo za »malenkostno«
vsoto 600 K. Značilno.

k Zagreb brez psov. »Narodna Politika« poroča: V zadnjem času se pritožujejo zagrebški meščani, da izginjajo psi. Sedaj se je nekemu meščanu posrečilo razrešiti uganke. Imel je priliko, da je govoril z nekim kolonijalnim vojakom, Indokitajcem, ki se je izrazil, da so zagrebški psi sicer lepi, toda pasje meso je v njihovi domovini veliko boljše, ker se psi bolje negujejo. Ta odkrita izpoved dobrodušnega Indokitajca je pojasnila skrivnost, kam da izginjajo zagrebški psi.

k Potovanje iz Zagreba na Zidani most — 5500 K. Zagrebški listi poročajo: V soboto je moral neki trgovec odpotovati v nujnih trgovskih zadevah na Zidani most, da bi dohitel vlak, ki vozi na Dunaj. Ker pa ni vozil iz Zagreba na Zidani most ob času noben vlak, si je naročil posebni vlak do Zidanega mostu, ki ga je stal malenkostno vsoto 5500 K. Trgovcu se je gotovo to potovanje izplačalo, a stroške bodo gotovo tudi plačali njegovi odjemalci.

k Petrolej iz Amerike. Iz Amerike je preko 340 vagonov petroleja na potu med Tuzlo in Vinkovci. Ta petrolej bo razdelila monopolna uprava, ki bo tudi določila solidne cene. Ta količina bo zadostovala za potrebe naše države.

k Ogromna škoda. Po poročilu, ki ga je dobilo ministrstvo za finance, se ceni škoda na žetvi vsled elementarnih neizgod na 5 milijonov dinarjev.

Iz Ljubljane.

1 Tržaški izseljenci v Ljubljani. Ljubljanski dopisni urad javlja: »Agencija Stefani« je poročala iz Trsta 31. m. m.: 2. avgusta odide iz Trsta v Ljubljano nad 160 nameščencev bivše avstroogrške vlade. Vsi so slovenske narodnosti ter se svojevoljno vračajo v svojo domovino Jugoslavijo po izrecni želji tukajšnjega odbora za odpošiljanje jugoslovanskih železničarjev v domovino. Omenjeni nameščenci bodo imeli prosto vožnjo in prost prevoz pohištva in gospodarske oprave do primerne črte. — Včeraj popoldne je došel semkaj omenjeni transport. Vspricho gornje objave Agencije Stefani smo se informirali pri begunskem uradu ravnateljstva drž. železnice SHS ter pri došlecih in ugotovili nadalje iz dotične selilne liste, da se je s tem vlakom selilo le 26 in ne 160 nameščencev bivške avstro-ogrške vlade. Ostalih 134 so le ženske in otroci uslužbencev drž. železnice, ki že službujejo v Jugoslaviji. Od teh 26 nameščencev pa je le 6 takih, ki so se preselili iz Trsta v svojo domovino, in k tem šestim pripada še 21 družinskih članov. Vsi ostali — torej 133 oseb — so se preselili »iz svoje domovine« v tužnino pod pritiskom razmer in ne svojevoljno. Kakor so nas informirali posamezni priseljenci, niso to storili — kakor pravi zgornja objava Agencije Stefani, po izrecni želji tržaškega odbora za odpošiljanje jugoslovanskih železničarjev v domovino, marveč je omenjeni odbor le posredoval pri pristojnih oblastih za preskrbo potnih listin in za proste vožnje. Selili so se le pod pritiskom razmer, ker so poglavarji družin odpuščeni od italijanskih oblasti iz službe, ne glede na to, ali so pristojni v

zasedeno ozemlje ali ne, a družine nimajo sredstev za življenje in so torej primorane izseliti se. Ker pa drugače ne dobe prehoda od italijanskih oblasti, ako ne prosijo izrecno za »rimpatrio«, torej za repatriiranje, izrahljajo Italijani to prisilno razmerje, da predstavljajo svetu tako prisilno izseljevanje »za svojevoljno vračanje v domovino in celo po izrecni želji kakšnega odbora.« Igra besed pri vsej tragiki dogodka je očitna.

1 Uradni dan za stranke pri višjem šolskem svetu. Poročevalci sprejemajo zaradi preobilice uradnih poslov v dobi počitnic stranke samo vsak petek od 9. do 12. ure.

1 Frana Kralja serija šestih razglednic, ki jih je izdala »Umetniška propaganda« je ravnokar izšla. Dela so globoko občutena in predstavljajo »Delo«, »Martin Krpan«, »Materi«, »Košnja«, »Vesna« in »Sala«.

1 Nesreča. Podpolkovnik v p. Karel Gartenauer, ki je bil na potu v Nemško Avstrijo, je na državnem kolodvoru v Šiški vsled teme padel na tir. V tem hipu je pripeljal po istem tiru vlak, ki ga je zgrabil ter mu zmečkal levo roko v rami. Ponesrečenca so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico.

1 Nadebudna mladina. Danes dopoldne okoli devete ure se je v Kopitarjevi ulici vzdignil strašen šum. Nekoliko ljudi je begalo semtertja in kričalo: »Lovite ga, lovite ga!« Gonja je bila za tatom, ki je ukradel neki preveč zamišljeni osebi denarnico. Čez dalje časa se jim je posrečilo ujeti hudodelca — dvanajst- do štirinajstletnega dečka, katerega so s triumfom oddali v roke policije.

Po svetu.

s Zlata ura. Znani kapitan Tryatt, katerega so bili Nemci ubili, je imel zlato uro, ki jo je bil dobil v dar in na katero je polagal zelo mnogo. Ko je odšel na svoje zadnje potovanje, jo je odnesel s seboj. Njegova žena ga je s prirodnim nagonom ljubečih žena prosila, da naj pusti uro doma. Najprvo mu je dejala, da je bolj sigurno, če ostane ta dragoceni predmet doma, toda ko je ni hotel ubogati, je dejala, da sluti, da mu bo ura prinesla nesrečo. Kapitan se je samo nasmehnil bojazni svoje žene in odnesel uro. Ko so ga Nemci ujeli in odvedli na Nemško, je poteklo dolgo časa, da so mogli konstatirati njegovo identičnost, a izdala ga je — ura. Tako so se uresničile zle slutnje njegove žene.

s Spomenik Judu Iškarijotu. Baje je sklenil tamboveljski sovjet v Rusiji, da postavi spomenik Judu Iškarijotu. »Čemu ne?« vprašuje »L' Oeuvre«. »Juda Iškarijot je izdal končno samo enega gospodarja. Parižani, ki nosite kopreno, posipate glave s pepelom in trgate svoje halje, pomislite, koliko odličnih osebnosti, ki so ovekovlečeni na pariških spomenikih, bi moglo zavidati Juda Iškarijota na tem rekordu v minimumu, da o živih niti ne govorimo.«

s Dvorna jahalnica na Dunaju — koncertni dom. Državni urad za pouk je prejel predlog, da bi bila dvorna jahalnica

(takoimenovana zimska jahalnica) porabljena v prihodnje (vsekako po notranji preuredbi) kakor koncertna dvorana za ljudske koncerte. Jahalnica je 57 metrov dolga ter 19 metrov široka in jako visoka. Stavil jo je v l. 1729 J. B. Fischer pl. Er-lach, ki je bil mojster v baročnem slogu.

s Težina možganov znamenitih ljudi. Amerikanski zdravnik je izračunal težino možganov nekaterih znamenitih mož. Povprečna teža je znašala 1469.65 gramov. Najtežje možgane je imel Ivan Turgenjev, namreč 2021 g, naravoslovec Casier pa 1830.91 g, matematik Edward Puley 1701 gram, kapelnik Herman Lewy 1690 g, romanopisec Thackeray 1658 g, cesar Napoleon III. 1500 g, Fran Schubert 1420 g. Državniki in vojskovodje, pravi, imajo povprečno težo od 1440 g, zastopniki umetnosti od 1485 g naprej.

s Največja skrb bivšega nemškega cesarja. Bivši nemški cesar Viljem je prosil nadškofo Dalbora na Poznanjskem, da bi onemogočil spremembo evangelijske kaple poznanjskega stolnega gradu v katoliško kapelo, ker bi tega ne prenesel, da bi se brala katoliška maša v kapeli, v kateri je skoro celo življenje molil za zmago nemškega cesarstva.

s Propad turškega cesarstva. Ko je dospelo turško cesarstvo v času vlade Sulajmana Sijajnega v sredi šestnajstega stoletja na svoj višek, je pričelo propadati ter izgubljati na moči. Več kot enkrat je bilo videti, da se bo moralo umakniti iz Evrope. Čudno dejstvo pa je, da se je moglo turško cesarstvo vzdržati v Evropi prav do današnjega dne in to kljub številnim porazom, katere je moralo doživeti v zadnjem času. Edino pojasnilo v tej zadevi je to, da ni nikdar stopilo pred lice združenega krščanstva. Vso svojo moč je črpalo turško cesarstvo iz neprestanih sporov med krščanskimi narodi in tudi zavzetje Carigrada je bilo mogoče edino le potom izdajstva izdajalskih bizantinskih plemenitašev. Verske in druge vojske v Evropi, tekom katerih so se mesarili evropski narodi med seboj, so podaljšale življenje Turčije. Sedaj je prišel konec turške sile v Evropi. Pogreb, ki se bo vršil, ne bo izvalil nikomur nobene solze. Spomini na turško vladno v Evropi, piše Watson — niso nič drugega kot dolg seznam prelivanja krvi in ropa, katerega je vodila ena najbolj odličnih dinastij sveta, ki pa ni nikdar predstavljala niti najmanjše trohice civilizacije. Rožni vrt je nadomestil smetišče in procvitajoča se moderna mesta so nastala tam, kjer so stale pred stoletji borne kočice. Dobri slovanski pregovor, ki pravi, da ne raste trava, kamor stopi turško kopito, je le poetični izraz za dejstvo, ki je tako nepobitno ko zakon privlačnosti zemlje.

s Nekaj za metuljarje. Da se ponarejajo umetniška dela, je žal, resnica, da se ponarejajo dela božjega stvarstva, je skoro neverjetno, ali tudi to je istina. Kakor poroča angleški strokovni časopis, je trgovina s ponarejenimi metulji jako dobičkonosna in dokaj razširjena. Slepatici, kateri ponarejajo metulje, delajo tako, da namažejo vsakdanjemu metulju krila z gumijem ter potresejo nanjo gotov barvan prašek,

S tem napravijo krila prav taka, kakršna imajo dragoceni inozemski metulji. A ne samo to. Ti sleparji so tako predrzni, da »ustvarjajo« povsem nove vrste metuljev, na vse mogoče načine pisane in mnogobarvne, kar vzbuja v strokovnjaških krogih veliko ogorčenje.

S kako vodo naj se umivamo? S toplo ali mrzlo? Vedno slišimo to vprašanje. Določenega pravila, ki bi veljalo za vsakega, ne moremo postaviti, ker pri tem pride v poštev zdravje dotičnega. Slabokrvni nimajo dovolj svoje toplote in bi jim naravnost škodilo, če bi se umivali v mrzli vodi. Zdravim ljudem pa odločno priporočamo mrzlo vodo. Po kopanju ali umivanju v mrzli vodi čutijo zdravi ljudje posebno svežost, ki jo povzroča hitrejša pretakanje krvi. Umivanje z mrzlo vodo zvečer je zdravo, pomiri živce in povzroči mirno spanje. Tako umivanje pa naj se vrši vedno v topli sobi. Otroke priuči na mrzlo vodo.

S Hiše, v katerih zbole ljudje na raku. Med zdravniki splošno prevladuje mnenje, da bolezn, kakor rak, niso nalezljive in se tudi dosihmal zdravnikom v kljub vsem naporom ni posrečilo, zaslediti bacil, ki bi povzročil raka. Ali prvo važno ter doslej nepojasnjeno vprašanje zbuja pozornost zdravnikov. V nekaterih hišah se pojavljajo posamezni slučajji raka, ne da bi bilo mogoče dognati njegov vzrok. Zlasti v gotovih krajih, kjer je vlažen svet, kjer se nahaja šota, po gozdih in hribovitih krajih se večkrat pojavlja v posameznih hišah, ne da bi se dala dokazati kakšna nalezljivost ali dednost. Tako je bilo v zdravniških krogih dognano, da je v neki hiši umrla 45 letna ženska za rakom v želodcu in ko se je po njej preselila ženska enake starosti v to stanovanje, ki ni prišla z rajno prej nikdar v nobene stike, je zbolela čez leto dni na raku v jetrah. Kasneje se je preselila v to stanovanje starejša gospa, ki je tudi čez 19 let umrla za rakom v prsih. Podobni slučajji so se večkrat opazili, da jih torej ni mogoče imenovati samo naključje. V novjšem času se je povrnil k temu slučaju profesor dunajske klinike dr. Hochenegg in zastopa mnenje, da so ti verjetni slučajji več ali manj samo naključja, a pripominja, da jih zdravniki vendar ne smejo prezirati ter opozarja na naslednje slučaje: V neki hiši je umrla žena za želodčnim rakom. Na njeno stanovanje je prišla tuja, povsem zdrava gospa, ki ni imela najmanjše dispozicije do rečene bolezni. Naselila se je v stanovanje ter je spala v njeni postelji. Čez poldruge leto se je pojavil pri nji na prsih rak, ki se je kaj hitro razvijal. Drugi slučaj: Profesor Hochenegg je operiral 48 letno kmetico, ki je bila težko bolna vsled raka, pri čemer je zvedel, da ste ohe dve prejšnji ženi njenega moža umrli za rakom. Vse te tri ženske niso imele prav ničesar skupnega. Ta slučaj ni mogoče imeti za golo naključje in ker se rak ni mogel prenesti iz nalezbe, je čisto verjetno, da je dispozicija za raka nastala vsled krajevnih okoliščin. Zato je svetoval dr. Hochenegg vsem svojim pacientom, da bi nemudoma zamenjali stanovanje, da zbolijo za rakom. Iz vsega tega je razvidno, da je še nerešeno vprašanje, če je rak nalezljiv samo v gotovih stanovanjih ali ni.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»Tako, tako, no, to je prav! A to so bile skrbi, kaj ne? To je vendar daleč — pa se ni nič pokvarilo? Ni nobene škode?«

»Prav nobene — vse je popolnoma v redu.«

»Ali pesli niso nič polomili?«

»Naši fantje so jako previdni« se pohvali oskrbnik.

»To je sreča — ti ljudje take stvari premetavajo kot polena. Tudi stekleničnica se ni razbila?«

Darbuhan se z očmi vsesa oskrbniku v obraz.

»Stekleničnica,« se zamisli oskrbnik in malo pomolči. — »Stekleničnice niso pripeljali.«

»Ne? Kako pa?«

»Stekleničnice nimamo,« mirno pojasni oskrbnik.

»Fiii! Zato, zato, — ko bi bila stekleničnica, ne vem, če bi bil prišel v redu,« resneje nadaljuje Darbujan ter nateguje in razpršuje svoj pikovi telovnik. »Mno — ne bom vas mudil, sluga sem, srečno pot!« In komaj da je upogibal kratke, stebraste noge v kolenih, je odkorakal kot vojak.

Oskrbnik je zopet kot prej pričel urno stopati.

Le poglej ga, Darbujana — je mislil sam pri sebi — ta nenadejana ljubeznivost! Toliko tednov so vsi hodili, kot bi me ne poznali, na pozdrav komaj da so odzdravljali. Posebno ta gosjak je držal glavo po koncu in komaj z enim prstom salutiral. Tako ponosno, da še bolj je pozdravljaj, nego takrat, ko je bil oskrbnik še deček iz koč, in je s platneno torbico ob strani, bos, s potlačeno čepico hodil v šolo. Že takrat so bili Darbujanovi belski veljaki, v katere so se bajtarji ozirali s pokorno častjo, s kojih naklonjenostjo so se bahali in jih posnemali; tudi sedanji županovi so šele pozneje postali veljavni...

Ko je čez več let praktikant in adjunkt Karel Domorazek prihajal domov v obiske, je starše veselilo, da so se zmenili zanj ti gosposki krogi, da je pri njih kaj veljal.

In kaj šele, ko je postal na tukajšnji pristavi oskrbnik, in je od Darbujana prišla novica, da bi nič ne imeli proti temu, ko bi se Karel zanimal za Malko.

Stara Domorazkova je živela že na užitku pri omoženi hčeri v vasi Podgaji, in ta novica jo je vso zbegala.

Prihitela je k sinu vsa razburjena.

»Fant, dobro preudari to, ne tepi sam sebe po glavi — poglej to hišo, tam je vsega dovolj!«

Res — Karel je bil svoje mlade samostalnosti malo pijan, to mu je laskalo in — udal se je. A po vsakem razgovoru z Malko je tisto solnce, ki je bilo zašlo tam za daljnimi lesi, čedalje bolj žarelo. Spoznal je razliko. Spomini, zatrti od potrebe, so se pričeli dvigati šepetati, igrati — dokler niso zmagali!

Darbujanovi in vsa njih »žlahta« so se potem jezili — hudo jezili!

Oskrbniku je bila ta jeza neprijetna, sam mora živeti med njimi, pozna jih od

mladih nog, srečava se z njimi, mater to muči. — Ah, kako neprijetna je bila ta njila jeza! Tudi si ni želel, da bi Gusta tu nalezela na nevoščljivost, kljubovanje in sovraštvo, kar bi mu bilo neprijetno in bi ga nazadnje celo mučilo. Te veljaške rodbine so tako složne!

In glej, zdaj je načelnik nevšečnikov prišel sam in kako prisrčno je kazal svoje sočutje. To ni karsibodi, gotovo je doma dobil celo vrsto migljajev.

»Milostiva se je že priselila?« In kaka prijateljska skrb, se je li pri selitvi kaj poškodovalo. Nič — nič. —

Oskrbnik je šele zdaj mirno premislil, kaj so vse pripeljali a da stekleničnice med tem ni bilo. Vendar tega ni dalje preudarjal na to ter mirnih misli hitel na grič, kjer je vrsta belih koscev skladala pšenico.

Mlatiški mojster je sedel pri njih v jarku, zadovoljno pušil iz kratke pipe ter leno škilil v zlato verižico.

Šele ko je slišal znane čile korake, je skočil pokoncu, se naglo odkril ter zaklical: »Dober dan Bog daj!« —

Ko si je bil oskrbnik ogledal pristavniško delo v celi belški okolici, je prišel k obedu potan in ogorel. V kuhinji je potečo se gospo prijel okrog pasa, se zavrtel z njo, ji poljub pritisnil na ustnice ter takoj odšel v sobo.

Odloživši klobuk in suknjo, je obul brezpetnike, se iztegnil na divan ter čakal obeda.

Komaj je gospa prinesla juho, se je je lotil ko volk; Gusta je svojo pojedla v kuhinji in šele ko je bila pred moža postavila meso, prisledla k mizi.

Nekaj časa sta jedla molče.

Naenkrat on hitro pogleda ženo in pravi začuden: »Kaj pa si tako čemerna?«

»Saj nisem — čemu pa?« se ona zasmije.

»Nič ne taj!«

»Res ne — prav res ne, ko ti pa pravim!«

Oskrbnik je zopet jedel nekaj časa; potem je pričel veselo pripovedovati o srečanju z Darbujanom.

»Primajal se je in takoj pričel, kaj de la milostiva, ali smo se že udomačili; ali se nam ni nič pobilo — morda stekleničnica!« je pripovedoval in nazadnje spustil smeh.

Gospa Gusta je naenkrat postala resna in oči so se ji razširile.

»Gledaš, kot bi bila vsa prestrašena,« je nadaljeval on, videč to premembo, »nič se ni zgodilo, kar tajal se je same sladkosti. Rad vidim, da nas puste pri miru!«

»Ali si mu rekel, da nimam stekleničnice?« je vprašala ona še vedno resna.

»Rekel — zakaj bi mu ne rekel?«

Gospa je malo premislila.

»Glej, ko bi bil vzel Malko, bi lahko imel stekleničnico — pa še kakšno,« je rekla, po sili smeja se. (Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.
Odgovorni urednik Viktor Cenčič.
Tiska »Ludovlanska tiskarna« v Ljubljani.